

Bábulétkérdések

M. Évának és bábjainak

1966-ban született Szőnyben. Költő, esszéista, az Új Forrás szerkesztője.

Isten a nagy bábjátékos, köztudott, mi meg lennénk a bábuk. De mi van, ha maga a bábu kezd el játszani, maga az ember áll neki bábozni, utánozva a Teremtő Mester játékát? Vagyis minden mozdulatunk másolat csupán, amit mi is tovább másolunk? És nem tudjuk elviselni, hogy másolatok vagyunk, ezért tovább másolunk... — mit is? — önmagunkat, a Mestert?

A bábu sokkal több dologban hasonlít ránk, imitál minket, mint azt első, felületes pillantásra gondolhatnánk. A bábuk teste többnyire külön mozgatható, jól eljátszhatóak a mobilis kezekkel-lábakkal a rólunk szóló történetek. Arca pedig maszk, ahogy a miénk is, egy egész életen keresztül hordott kifejezés. Személyiségünk pillanatnyi lenyomata, mondják a pszichológusok, de tudjuk, nem nagyon szokott változni, többnyire egyetlen maszk ég rá arcunkra, s hordozhatjuk egy életen keresztül. A lélek tükrére gomb-, üveg- vagy festett szem. Meleg, kifejezéstelen, bamba, vidám vagy szomorú. Angyali vagy állati érzéseink közvetítői. Ám emberi létünk megjelenítését, kifejeződését a bábukon valójában az orr megformálása adja. Az arc mozdulatlan, mégis élnie kell, a test segíthet egy kicsit, mozoghat. A maszk a hang által él, a hang teremti meg az összhangot, a mozgás és mozdulatlan-ság között. Ahogy megszólal, vagy ahogy nem. Van, hogy egy bábunak beszédes a hallgatása. Komoly. Márpedig egy bábu legyen komolytalan, miként a középkori vásári játékokat képzeljük, hogy nevetessünk magunkon. Esendő voltunkra, tökéletlenségünkre figyelmeztessen, azaz terelje el figyelmünket mindennapi elszalasztott lehetőségeinkről, hogy akár tökéletesek is lehetnénk. Nevetni akarunk, véresre csapkodva combunkat, könnyekbe dörzsölni bánatunkat. (Csak senki ne vegye észre.) Ma is elmulasztottunk valamit, de a bábu, stilizálva minket, feledteti velünk.

A bábu azt mutatja meg, aki a Nagy Bábjátékos nélkül vagyunk, élettelen, összedrótózott rongy- és fadarab. Gipsz és papír „vogymuk”. Így várakozunk arra, hogy valaki játékba hozzon, élettel töltsön meg, az üres bábutestbe angyali lényt zárjon. Kezet, lábat, mozdulatot és hangot. Hogy a bábu emberi lény lehessen végre.